

ВПЛИВ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ НА ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Тетяна Потапчук

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»***Анотація:**

У статті акцентовано на тому, що український дитячий фольклор викликає особливий інтерес, оскільки допомагає виконанню широкого кола педагогічних завдань, пов'язаних із музично-естетичним вихованням дітей молодшого шкільного віку. Доведено, що високий мистецький рівень, невичерпна енергія, завзяття, емоційна насиченість вітчизняного фольклору, розмаїття народних пісень яскраво відображають світогляд, естетичні вподобання, саму психологію українського народу. Розкрито й схарактеризовано такі жанри, як: коліскова музична поезія, пестушки та потішки, календарна поезія, заклички та примовки, повсякденні вірші-пісні, ігровий жанр, дражнилки, лічилки, гуморески, скоромовки, загадки, казки та розповіді-байки. Підкреслено, що коліскові пісні – найбільший здобуток народної педагогіки за всю історію людства. Зазначено, що для розвитку слухової та музичної пам'яті школярів надзвичайно корисними є повсякденні вірші-пісні. Зауважено, що до дитячого фольклору належить також чимало творів народної календарної поезії, проте найпоширенішим жанром є заклички та приказки (примовки). Історично пов'язаний із підготовкою молодого покоління до дорослого життя ігровий жанр дитячого фольклору ілюструє дії дорослих, дає найбільш повний вихід емоційній енергії та темпераменту дітей. Вчасний розвиток фонематичного слуху, виховання здатності сприймати тонкі звукові розходження готують дитину зазначеного віку до оволодіння мовою. З'ясовано, що звернення до широкого кола фольклорних жанрів дає змогу збільшити обсяг природної та музичної пам'яті, інтелекту, виховувати в дитині духовність, формувати національну ідентичність особистості.

Ключові слова:

дитячий фольклор; усна музична творчість; молодші школярі; спів; музика; коліскові пісні.

Аннотация:

Потапчук Татьяна. Влияние детского фольклора на воспитание младших школьников.

В статье акцентировано на том, что украинский детский фольклор вызывает особый интерес, поскольку помогает выполнению широкого круга педагогических задач, связанных с музыкально-эстетическим воспитанием детей младшего школьного возраста. Доказано, что художественный уровень, неиссякаемая энергия, эмоциональная насыщенность отечественного фольклора, разнообразие народных песен ярко отражают мировоззрение, эстетические предпочтения и саму психологию украинского народа. Раскрыты и охарактеризованы такие жанры, как: колыбельная музыкальная поэзия, пестушки и потешки, календарная поэзия, заклички и прибаутки, повседневные стихи-песни, игровой жанр, дражнилки, считалки, юморески, скороговорки, загадки, сказки и рассказы-басни. Подчеркнуто, что колыбельные песни – наибольшее достижение народной педагогики за всю историю человечества. Отмечено, что для развития слуховой и музыкальной памяти школьников чрезвычайно полезны повседневные стихи-песни. Установлено, что к детскому фольклору относятся также и многие произведения народной календарной поэзии, однако самым распространенным жанром детского фольклора являются заклички и прибаутки (прибаутки). Исторически связанный с подготовкой молодого поколения к взрослой жизни игровой жанр детского фольклора иллюстрирует действия взрослых, дает наиболее полный выход эмоциональной энергии и темпераменту детей. Своевременное развитие фонематического слуха, воспитание способности воспринимать тонкие звуковые различия готовят ребенка указанного возраста к овладению языком. Выяснено, что обращение к широкому кругу фольклорных жанров дает возможность увеличить объем природной и музыкальной памяти, интеллекта, воспитать в ребенке духовность, сформировать национальную идентичность личности.

Ключевые слова:

детский фольклор; устное музыкальное творчество; младшие школьники; пение; музыка; колыбельные песни.

Resume:

Potapchuk Tetiana. The influence of children's folklore on the education of junior schoolchildren.

The article notes that Ukrainian children folklore is of special interest, it helps to perform a wider range of pedagogical tasks related to the music and aesthetic education of primary schoolchildren. High artistic level, inexhaustible energy, zeal, emotional saturation of national folklore, variety of folk songs vividly reflect the aesthetic preferences, the very psychology of the Ukrainian people. The following genres are revealed and characterized: lullaby musical poetry, pacifiers and nursery rhymes, calendar poetry, proverbs, everyday poems, game genre, teasers, counters, humoresques, colloquialisms, riddles, fairytales and fables. It is stressed that lullabies are the greatest achievement of folk pedagogy in the history of humanity. Everyday poems are extremely useful for the development of auditory and musical memory of schoolchildren. Many works of folk calendar poetry also belong to children's folklore. The most common genre of children's folklore are appeals and sayings. Historically associated with the preparation of the younger generation for adult life, the game genre of children's folklore illustrates the actions of adults, gives the fullest way to the emotional energy and temperament of children. Timely development of phonemic, education of the ability to perceive subtle sound differences prepare a child of this age to master the language. The language of folk songs and consolations is concise, figurative and rich in such sound comparisons that help children to determine their difference. It is emphasized that most often in children's play songs rhyme words with different meanings, which often differ only in one (two) sounds (slippers-grandmothers, ate-peak, grandfather-bread, blunt-wants), which attracts and concentrates attention of a child, develops his logical thinking, affects the mastery of the native language. It was found that addressing a wide range of folklore achievements makes it possible to increase the amount of natural and musical memory, intelligence, to educate a child in spirituality, to form a national identity.

Key words:

children's folklore; oral music; junior schoolchildren; singing; music; lullabies.

Постановка проблеми. Формування духовного світу людини третього тисячоліття на національних культурних засадах українського народу актуалізує підвищення уваги до дослідження вітчизняного народного мистецтва як вагомого засобу виховного впливу на особистість.

Особливий інтерес викликає український дитячий фольклор, який допомагає виконанню широкого кола педагогічних завдань, пов'язаних із музично-естетичним вихованням дітей молодшого шкільного віку. Високий мистецький рівень, невичерпна енергія, завзяття, емоційна насиченість вітчизняного фольклору, розмаїття

народних пісень яскраво відображають світогляд, естетичні вподобання, саму психологію українського народу. Цьому самобутньому явищу належить визначне місце не тільки в національній, а й у європейській та загалом світовій культурі. Тому базування процесів виховання та навчання дітей на народних традиціях, серед яких особливе значення має пісенний жанр дитячого фольклору, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Український дитячий фольклор посідає особливе місце у формуванні музично-естетичних здібностей та в духовно-естетичному вихованні молодших школярів. Його широке застосування в педагогічній практиці сприяє реалізації основних принципів гуманізації, виявленню уваги, підтримки й поваги до особистості дитини. Відомо, що Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський неодноразово підкреслювали, що виховання дитини повинно ґрунтуватися на культурно-історичних цінностях нації. Окремі аспекти порушеної проблеми дістали втілення в наукових працях О. Воропая, М. Грінченко, О. Семеног, О. Смоляк та інших учених. У науково-теоретичних дослідженнях і методичних рекомендаціях педагогів (Л. Артемова, А. Богуш, М. Лисенко, Т. Науменко, М. Стельмахович, А. Шевчук) розкрито роль народного мистецтва в збагаченні естетичних почуттів молодших школярів, у розвитку їхніх оцінних суджень, в організації дитячої творчості на фольклорному матеріалі.

Інтерес наукової спільноти до розробки системи виховання, заснованої на народних традиціях, спостерігався ще наприкінці XVIII століття. Г. Сковорода одним із перших запропонував застосовувати народні традиції у виховному процесі. Мислитель надавав виняткового значення фольклору й пісенним музичним традиціям.

Корифей вітчизняної і світової педагогіки К. Ушинський першим висунув і обґрунтував важливе положення педагогічної теорії – вимогу народності виховання, увів в науковий обіг термін «народна педагогіка». Він доводив, що виховання не може бути ізольованим від історичного життя народу, прагнув зробити таку систему освіти, у якій би віддзеркалювався самий дух народу, його яскрава неповторність, риси національної культури. К. Ушинський уважав, що використання педагогічного досвіду іншого народу не завдасть шкоди лише за умови, якщо в дитині міцно закладено національні основи, якщо вона перейнялась духом свого народу. Інакше дитина виросте в штучно створеній атмосфері, залишаючись чужою серед життя народу [10].

К. Ушинський високо оцінював також виховний потенціал народного фольклору, вважаючи, що «народ без народності – тіло без душі». На його думку, «виховання, створене самим народом і засноване на народних початках, має ту виховну силу, яку не мають найкращі системи, засновані на абстрактних ідеях» [10, с. 145]. Добре знаючи народні звичаї, обряди, традиції, педагог наголошував на тому, що «мудрість предків – дзеркало для нащадків», ратуючи за широке використання фольклорних здобутків у процесі навчання.

Основу педагогічної спадщини В. Сухомлинського складають такі жанри народної творчості, як казки, пісні, думи, прислів'я, приказки, легенди. Педагог називав їх вічним і невичерпним джерелом народної мудрості, головною підвалиною національного виховання [9].

За визначенням О. Смоляка, український дитячий музичний фольклор – це «поліфункціональне етнокультурне явище», що сформувалося на «теренах проживання автохтонного українського етносу і є віддзеркаленням способу музичного мислення нашого народу» [8, с. 4]. У народній педагогіці дитина – це неоціненна частка природи.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження: теоретично обґрунтувати вплив дитячого фольклору на виховання молодших школярів; проаналізувати особливості та педагогічні можливості українського дитячого фольклору.

Для виконання поставлених завдань використано такі теоретичні методи, як аналіз і узагальнення наукової літератури з досліджуваної проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. О. Семеног у складі дитячого фольклору виділяє такі жанри, як колискова музична поезія, пестушки та потішки, календарна поезія, заклички та примовки, повсякденні вірші-пісні, ігровий жанр, дражнилки, лічилки, гуморески, скоромовки, загадки, казки та розповіді-байки [7]. Соціокультурний ландшафт дитячого фольклору, на переконання О. Смоляк, формують генезисний, словесний, музичний та виконавський рівні [8]. Дитячий музичний фольклор допомагає виконанню широкого кола педагогічних завдань, пов'язаних із вихованням особистості в шкільному віці. Розглянемо більш детально значення кожного з названих вище жанрів українського дитячого фольклору.

Найважливішим жанром дитячого фольклору є *колискова музична поезія*. Колискові пісні – найбільший здобуток народної педагогіки за всю історію людства. Вони неподільно з'єднані з практикою виховання і водночас закладають

передумови формування музичних здібностей у дитини з раннього віку, створюють сприятливі умови для наступних виховних впливів [6]. На нашу думку, саме з колискових пісень походить музичність усієї української нації, яку неодноразово підкреслювали у своїх спостереженнях дослідники. Зокрема М. Грінченко писав: «Усім відомо, як багато обдарований самою природою український народ, скільки в ньому тонкого музичного почуття, здібності до співу, естетичного смаку, скільки в ньому любові, закохання в свою рідну пісню, найціннішу, найдорожчу перлину з його культурних багатств» [4, с. 41].

Спів і музика супроводжують дитину з перших років життя, уводять її в навколишній світ. Чуттєвий зв'язок між матір'ю і дитиною, що існує від народження немовляти, віддзеркалюється в зворушливих, щирих і безпосередніх колискових піснях. Розраховані на одного слухача, вони набувають рис найінтимнішого жанру. Для дітей, які починають розуміти прості, пов'язані з найближчим оточенням, поняття, колискові пісні стають не просто приємним набором мелодійних звуків, а цікаві вже своїм змістом, потішними ситуаціями, у які потрапляють персонажі пісень. Колискові як форма народної музично-поетичної творчості містять у собі великі можливості щодо формування фонематичного сприймання, чому сприяє їх особлива інтонаційна організація (співуче виділення голосом голосних звуків, повільний темп, протягування звуків на розспів, ритмічність погойдування тощо), наявність повторюваних фонем, звукосполучення і звуковідтворення.

Слухання колискових допомагає запам'ятовуванню учнем слів, їх різноманітних форм та словосполучень, мелодії, освоєнню інтонаційності музики. Попри невеликий обсяг, колискові пісні таять у собі невичерпне джерело виховних і освітніх можливостей [5, с. 129].

Для розвитку слухової та музичної пам'яті школярів надзвичайно корисними є *повсякденні вірші-пісні*. Особливо багато радості доставляють учням ігри з дорослими. Вранці, коли дитина прокидається й потягується, бабуся чи матуся, поглажуючи її животика, промовляють на розспів: «Тягни, тягни, потягусі! На дитинці підросусі! У ручки хватушки, а в ніжки – подушки! У роток говірок, в голівоньку – розумок!». У цьому виявляються характерні риси дитячого фольклору, за допомогою яких відбувається набуття учнем навичок слухання музики, накопичується обсяг пам'яті, формується емоційність, що має важливе значення для формування музичних здібностей.

До дитячого фольклору належить також і чимало творів народної *календарної поезії*. Безпосередньо пов'язані з побутом і звичаями українського народу, календарні пісні супроводжуються драматичними діями. На думку О. Воропая, «пісенні тексти завжди змістовні, вони розповідають про якусь конкретну подію» [2, с. 304]. Спостерігаючи за життям дорослих, діти часто імітували у своїх іграх календарні й сімейні обряди, виконуючи водночас відповідні пісні.

Найпоширенішим жанром дитячого фольклору є *заклички та приказки (примовки)*. Українці віддавна вважали, що дитяча безвинність і чистота здатні впливати на силу природи. Заклички – це віршоване звертання дітей до різних явищ природи: сонця, дощу, а примовки – до тварин і рослин. Характерним для цього жанру є пряме звернення; утворення певної сформованої мелодійної структури; у наспівах переважають інтонації закличу, кличу. Заклички особливо повно розкривають можливості дитячого голосу – його силу й дзвінкість, емоційну темпераментність. Використовуючи у своїй мові прислів'я і приказки, діти навчаються ясно, лаконічно, виразно висловлювати свої думки і почуття, їхня мова набуває інтонаційного забарвлення, розвивається вміння творчо використовувати слово, уміння зробити образний опис предмета, дати йому яскраву характеристику [1; 3].

Народ створив безліч *ігрових пісень*. Супроводжуючи дії з дитиною словами пісеньки, що тішить його, дорослі привчають дитину вслухуватися в звуки мови, сприймати та відтворювати її ритм, окремі звукосполучення й поступово проникати в їхній зміст. Школярі з легкістю вивчають їх напам'ять і залюбки декламують (наспівують) під час ігор та поза дитячим колективом.

Історично пов'язаний із підготовкою молодого покоління до дорослого життя, ігровий жанр дитячого фольклору ілюструє дії дорослих, дає найбільш повний вихід емоційній енергії і темпераменту дітей. Вчасний розвиток фонематичного слуху, виховання здатності сприймати тонкі звукові розходження готують дитину до оволодіння мовою. Мова народних пісеньок, утішок лаконічна, образна й багата на такі звукові зіставлення, що допомагають дітям визначити їх відмінність. Підкреслимо, що найчастіше в дитячих ігрових піснях римуються різні за змістом слова, які часто відрізняються лише одним (двома) звуками (тапці-бабці, їв-пів, діда-хліба, тупоче-хоче, пиріжки-замішки), що привертає і концентрує увагу дитини, розвиває її логічне мислення, впливає на опанування рідної мови. Звукосполучення, найбільш важко

засвоювані учнями, у яких багато шиплячих, свистячих, сонорних, раз у раз чуються в дитячих пісеньках, допомагаючи в такий спосіб подолати мовні труднощі. Навчившись розрізняти варіативність забавних звукових сполучень, діти наслідують дорослих, починають грати зі словами, звуками, звукоутвореннями, відтворюючи специфіку звучання української мови [7].

Підкреслимо компенсаторні можливості дитячого музичного фольклору у формуванні співацьких навичок дітей. Голосовий апарат молодших школярів ще не сформований, а український дитячий народний репертуар дає змогу співати без напруги. Простота й невеликий діапазон малих фольклорних пісенних форм сприяють розвитку гнучкості голосу, формуванню дихання, координуванню слуху й голосу, умінню співати без напруги, протяжно, наспівно, із задоволенням. За систематичного застосування їх у навчально-виховному процесі дитячий голос набуває природного легкого звучання, чистоти інтонації, що сприяє формуванню у дітей вокально-технічних навичок.

Дитячі пісні зазвичай синкретично зв'язані з іграми, хороводами. Тут має місце синтез слова, руху й музики, які сприяють трудовому, розумовому, моральному і фізичному вихованню молодого покоління. Це своєрідні ігри-змагання з танцювальними рухами, імпровізацією, драматизацією. У них найбільш яскраво відображені національні риси й комплексність вираження національного характеру – слово, музика, дія.

У процесі природної для дітей молодшого шкільного віку музично-ігрової діяльності створюються умови для формування музичних здібностей, які стають важливим фактором впливу на виховання загальної і пізнавальної активності, образно-асоціативного мислення, уяви, здібностей до інтерпретації, потреби до творчої самореалізації [11, с. 13].

Своєрідними формами вітчизняного музичного дитячого фольклору є дражнилки, лічилки, гуморески. У них школярі критикують брудних, ледачих і жадібних дітей. Це специфічна форма дитячої сатири, у якій висміюються кривдники чи примхливі діти, що не підкорюються правилам гри.

Дражнилки (прозивалки) зазвичай виконуються дитячими гуртами (інколи окремою дитиною) одноголосно, голосно, з елементами хаотичності; їм належить функція розрядки гострих ситуацій, які можуть виникнути під час дитячої гри. Здебільшого прозивалки базуються на музично-ритмічній декламації, інколи оформлюються

найпростішою мелодією з пріоритетом акцентної ритміки. Прозивалки збуджують емоційний настрій дітей, налаштовують їх на позитивне сприймання й на очікування веселощів, діти легко вивчають цю форму фольклору, із задоволенням працюють над нею. У прозивалках спостерігається ритмічний стрижень, що їй подобається дітям, легкість слів впливає на емоційне сприймання й швидкість запам'ятовування, що створює підґрунтя для формування у дітей ритмічно-мовно-рухових умінь («Антін-верентін», «Вітя, Вітя, вітікар», «Грицько-тицько», «Гандзя-бандзя кучерява») [7].

Виконуючи лічилки, діти оформлюють їх найпростішою мелодією або використовують мелодію відомої дитячої пісні. Художня функція лічилок полягає у своєрідній грі зі словом і ритмом, для них характерна жвавість і барвистість. Щодо гуморесок, то здебільшого вони створювались у процесі праці на природі, у побуті. Звідси їхня чіткість, ритмічність, стислість і виразність. Століттями народ відбирав і зберігав, передаючи усно ці маленькі шедеври, сповнені глибокої мудрості, ліризму й гумору. Завдяки простоті й мелодійності звучання діти, граючись, легко запам'ятовують їх, здобуваючи смак до образного, влучного слова, привчаючись користуватися ним у своїй мові. Прикладом може слугувати гумористична пісня «Ой, гоп, дини-дини, сватався гарбуз до дині» [7].

Важливими складниками дитячого фольклору є музичні загадки, музичні казки, пісні з казок, пісні-казки. Зокрема «загадки являють собою малі форми усної народної творчості, у яких у гранично стиснутій, образній формі викладаються найбільш яскраві й характерні ознаки предметів чи явищ» [8]. Відгадування й створення музичних загадок впливає на всебічне формування музичних здібностей молодших школярів. Використання різних засобів виразності (прийому уособлення, багатозначності слова й музичної інтонації, визначень, епітетів, порівнянь) для створення в загадці метафоричного образу сприяють формуванню образності мислення молодших школярів. Музичні загадки одночасно з формуванням музичних здібностей, завдяки багатозначності слів, збагачують тезаурус дітей, допомагають побачити вторинні значення, формують уявлення про переносне значення слова.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З огляду на викладене вище, можемо твердити, що дитячий фольклор – це особлива, феноменологічна художня реальність, яка завдяки синкретичності та збереженій

у генетичному кодї інтонаційній основї музичного мовлення створює підґрунтя для формування музичних здібностей дітей, поєднує світ дітей і дорослих та містить цілу систему поетичних і музично-поетичних жанрів. Засобами українського музично-ігрового фольклору за допомогою прийому дієвої співучасті молодших школярів легко моделювати фрагменти життя через гру, пов'язувати реальні взаємини з ігровою ідеєю, залучати малят до пошукової діяльності, самостійності, розвивати їхню фантазію, образне сприймання. Звернення до широкого кола

фольклорних здобутків дає змогу збільшити обсяг природної та музичної пам'яті, інтелекту, виховувати в дитині духовність, формувати національну ідентичність особистості. Будучи засобом, що допомагає встановити двосторонній контакт із дитиною, музично-ігровий фольклор допомагає школярам набути необхідних для здійснення музичної діяльності вмій і навичок, сприяючи формуванню музичних здібностей. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні виховного впливу дитячого музичного фольклору на молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Аникин В. П. Фольклор как коллективное творчество народа. Москва: Изд-во МГУ, 1969. 356 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Харків: Фоліо, 2004. 497 с.
3. Гнатюк В. М. Вибрані статті про народну творчість. Київ: Наукова думка, 1966. 248 с.
4. Грінченко М. Історія української музики. Київ: Спілка, 1922. 241 с.
5. Гусев В. Е. Эстетика фольклора. Москва-Ленинград: Наука, 1967. 319 с.
6. Давыдова М. А. Музыкальное воспитание в детском саду: средняя, старшая и подготовительная группы. Москва: ВАКО, 2006. 240 с.
7. Семенов О. Український фольклор: навч. посіб. Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. 254 с.
8. Смоляк О. С. Український дитячий музичний фольклор: підруч.-хрестоматія для викл. та учнів. Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 1998. 78 с.
9. Сухомлинський В. А. Вибрані твори: у 5 т. Т. 3. Київ: Рад. школа, 1977. 670 с.
10. Ушинский К. Д. Избранные педагогические сочинения: в 2 т. Москва: Учпедгиз, 1953. Т. 1. 639 с.
11. Шуть М. М. Школа ігромайстерності: науково-виробниче видання. Київ: Бібліотека «Шкільного світу», 2006. 128 с.

Відомості про автора:

Потапчук Тетяна Володимирівна
tatvolod@ukr.net

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна

doi: 10.33842/2219-5203-2020-1-24-57-61

Матеріал надійшов до редакції 11. 09. 2020 р.
Прийнято до друку 15. 10. 2020 р.

References

1. Anikin V.P. (1969). Folklore as a collective creativity of the people. Moscow: Moscow State University Publishing House. 356 p. [in Russian]
2. Voropay O. (2004). Customs of our people. Ethnographic essay. Kharkiv: Folio. 497 p. [in Ukrainian]
3. Hnatyuk V.M. (1966). Selected articles on folk art. Kyiv: Naukova Dumka. 248 p. [in Ukrainian]
4. Grinchenko M. (1922). History of Ukrainian music. Kyiv: Spilka. 241 p. [in Ukrainian]
5. Gusev V.E. (1967). Aesthetics of folklore. Moscow-Leningrad: Nauka. 319 p. [in Russian]
6. Davydova M.A. (2006). Music education in kindergarten: middle, senior and preparatory groups. Moscow: VAKO. 240 p. [in Russian]
7. Semenog O. (2004). Ukrainian folklore: textbook. Glukhiv: RVV GDP. 254 p. [in Ukrainian]
8. Smolyak O.S. (1998). Ukrainian children's musical folklore: textbook for teachers and students. Ternopil: LILY, 1998. 78 p. [in Ukrainian]
9. Sukhomlinsky V.A. (1977). Selected works: in 5 vols. Vol. 3. Kyiv: Rad. school. 670 p. [in Ukrainian]
10. Ushinsky K.D. (1953). Selected pedagogical works: in 2 volumes. Moscow: Uchpedgiz. T. 1. 639 p. [in Russian]
11. Shut' M.M. (2006). School of gaming skills: scientific publication. Kyiv: School World Library. 128 p. [in Ukrainian]

Information about the author:

Potapchuk Tetiana Volodymyrivna
tatvolod@ukr.net

DVNZ "Prekarpathian National
Vasyl Stefanyk University"
Shevchenko St., 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine

doi: 10.33842/2219-5203-2020-1-24-57-61

Received at the editorial office 11. 09. 2020.
Accepted for publishing 15. 10. 2020.